

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
протокол № 1 від 31.08.2018 р.
Голова В.Є. Бенера

Введено в дію наказом ректора
№ 13/16 від 23.09 2018 р.
Ректор А.М. Ломакович

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію самостійної роботи студентів у
Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній
академії ім. Тараса Шевченка

ПОГОДЖЕНО

Голова студентського
самоврядування

[Signature]

Т.Ботвінко

Голова профспілкової організації
студентів [Signature] А.Р. Заблоцький

«31» 08 2018р.

м. Кременець – 2018 р.

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію самостійної роботи студентів в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка (далі – Положення) є складовою внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (далі – Академія).

1.2. Дане положення укладено на підставі законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій», стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), інших нормативно-правових актів з питань освіти, Положення про організацію освітнього процесу в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка, Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній накопичувальній системі організації навчального процесу в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка, Положення про порядок та умови обрання студентами дисциплін в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка, Положення про організацію контролю якості навчання, інших документів, якими регулюється освітній процес в Академії.

1.3. Положення визначає сутність, вимоги, умови, роль (завдання й відповідальність) учасників освітнього процесу і структурних підрозділів Академії щодо організації та проведення самостійних навчальних і творчих робіт студентів та їх контролю.

1.4. Самостійна робота студента (далі – СРС) – це форма організації освітнього процесу, за якою заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача. СРС є основним засобом засвоєння навчального матеріалу під час позааудиторної навчальної роботи. СРС спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їхнього поглиблення, набуття й удосконалення практичних навичок та вмінь відповідно до обраної освітньо-професійної програми.

1.5. Метою СРС є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі освітньо-професійної програми та формування у студентів самостійності у здобутті і поглибленні знань як риси характеру, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на світовому ринку праці.

1.5. Основними завданнями СРС є послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні європейських і світових стандартів.

1.6. Навчальний час, відведений для СРС, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним та робочим навчальним планами, графіком навчального процесу, РПНД.

1.8 Дане положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної та наукової роботи студентів, і спрямоване на вирішення таких завдань:

– визначення принципів та порядку організації СРС Академії;

– створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації СРС;

– уніфікації обліку контролю результатів самостійної роботи.

1.9. Студенти Академії зобов'язані виконувати вимоги освітньо-професійної програми (ст. 63 Закону України «Про вищу освіту»), яка передбачає, у тому числі, самостійне опанування окремих тем навчальних дисциплін. СРС є однією з форм організації освітнього процесу у ЗВО (ст. 50 Закону України «Про вищу освіту»).

2. Зміст і види самостійної роботи студента

2.1. Зміст самостійної роботи студента визначається робочою навчальною програмою конкретної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

2.2. Зміст СРС з конкретної навчальної дисципліни визначається робочою програмою навчальної дисципліни та методичними рекомендаціями і може складатися з таких видів роботи:

– підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);

– виконання практичних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;

– самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з робочою програмою навчальної дисципліни;

– переклад іноземних текстів встановлених обсягів;

– виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання;

– підготовка до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт;

– виконання завдань, передбачених програмою практики;

– робота в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;

– участь у роботі факультативів, спецсемінарів тощо;

– участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, факультетів та академії;

– участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;

– підготовку до підсумкової атестації, у тому числі й виконання випускної кваліфікаційної роботи на здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

– інші види діяльності, що ініціюються академією, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

2.4. В освітньому процесі можливі **різні форми** представлення результатів самостійної роботи студентів. Наприклад, тестування, реферат, контрольні та розрахунково-графічні роботи, співбесіда, перевірка виконання індивідуальних завдань, ділові ігри та творчі наукові конференції, колоквиуми, написання есе, конспекти першоджерел, інші форми.

2.5. Одним з видів проведення індивідуальної та самостійної роботи зі студентами є використання сучасних технологій навчання, що запроваджується в академії. Одним з них є модульне середовище для навчання Moodle, яке

створюється викладачами на допомогу студентам і базується на використанні сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

3. Організація самостійної роботи студентів

3.1. **Організація СРС** – система заходів цілеспрямованого навчання, контролю, стимулювання та методичного наповнення з метою забезпечення систематичності й ефективності роботи за навчальною дисципліною, при підготовці до семестрового контролю та підсумкової атестації, а також за науковою проблематикою.

3.2. При організації СРС викладачу необхідно виходити з місця і ролі навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми для кожного освітнього ступеня, спеціальності, спеціалізації та завдань СРС щодо формування відповідних знань, вмінь і навичок (компетентностей).

3.3. До методів СРС, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу, відносять:

- проблемно-пошукові;
- проектного навчання;
- колективної розумової діяльності;
- застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

3.3.1. **Проблемно-пошукові методи** спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Їх застосування спонукає студентів до проведення самостійних досліджень, підвищує мотивацію подальшої роботи, сприяє розвитку логічного мислення, як наслідок, розвитку їх творчої самостійної діяльності:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел (навчальних книг, періодичної та наукової літератури, довідників, відеоматеріалів тощо) при підготовці до практичних занять та виконанні індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази; опрацювання інтернет-ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни;

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне вирішення практичних завдань (виконання робіт аналітичного спрямування; вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; відпрацювання тренінгів; самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ; підготовка до поточного та підсумкового контролів);

- переклад іноземних фахових текстів тощо.

3.3.2. **Методи проектного навчання** спрямовані на досягнення прогнозованих результатів СРС на основі вже здобутого досвіду. Їх використання недоцільне та неможливе без чіткого визначення дидактичних завдань, які студенти вирішують у навчальній діяльності за різними типами проектів:

- підготовка критичного есе, дайджесту на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою;

- підготовка з обраної теми доповіді, презентації, портфоліо;
- написання курсової роботи (проекту);
- написання випускного кваліфікаційного проекту (роботи);
- проведення власних досліджень при підготовці до олімпіад та конференцій, конкурсів наукових робіт, участі в круглих столах та форумах;
- підготовка доповідей на наукові семінари, засідання наукових гуртків, клубів;
- підготовка прописів для виконання лабораторних робіт, а також оформлення відповідних протоколів і підготовка до їх захисту;
- аналіз конкретної виробничої, технологічної, проблемної ситуації та підготовка відповідних аналітичних матеріалів.

В основу розробки індивідуальних проектних завдань викладачем має бути покладений особистісно орієнтований підхід, що ґрунтується на засадах партнерської взаємодії між викладачами та студентами.

3.3.3. Методи колективної розумової діяльності. Сутність методів полягає в колективній творчості студентів, спрямованій на вирішення певних завдань підвищеної складності. Їх застосування сприяє виявленню та розвитку творчого мислення, здібностей студентів, підвищенню рівня їх самостійності та інтелектуального розвитку, формуванню навичок колективної роботи, поліпшенню комунікативних навичок, емоційного стану студентів. Методи колективної розумової діяльності вирізняються новизною, більшою мобільністю у виборі напрямів розв'язання проблеми, творчістю учасників. До таких методів відносяться:

- формування колективних проектів;
- групові ситуаційні завдання;
- ділові ігри;
- тренінги;
- брейн-ринги тощо

3.3.4. Методи застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні надають можливість диференціації, поглиблення індивідуалізації навчання, розширення можливостей контролю та самоконтролю, використання творчих завдань.

Комп'ютерні технології виступають як зручний та потужний засіб отримання певного результату, а також сприяють:

- унаочненню запропонованого викладачем навчального матеріалу;
- поєднанню різних способів сприйняття інформації;
- підвищенню мотивації студентів до самостійної роботи за рахунок її наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності.

3.4. Завдяки систематичній самостійній роботі студент може:

- отримати якісні і ґрунтовні знання;
- набути практичних навичок в організації самостійної роботи;
- раціонально планувати і використовувати час;
- опанувати методики самостійної роботи й виховати у собі прагнення до постійного поповнення й оновлення загальних та спеціальних (фахових) знань у практичній діяльності.

4. Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення самостійної роботи студентів

4.1. До навчально-методичного забезпечення СРС відносяться:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- календарно-тематичний план лекційних та практичних/семінарських (лабораторних) занять;
- опорний конспект лекцій (презентації окремих тем);
- збірник задач і завдань до практичних/семінарських (лабораторних) занять з дисципліни, практикуми;
- методичні рекомендації до самостійної роботи студентів;
- ситуаційні вправи (кейси) та ділові ігри;
- друковані та електронні підручники, навчальні посібники;
- завдання для контрольних робіт з необхідним рівнем їх варіативності;
- тестові завдання;
- візуальні засоби, зразки, фонд законодавчих та інструктивних документів (як правило, у спеціалізованих кабінетах/лабораторіях);
- дистанційні курси.

Для СРС також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна, періодична література, інтернет-ресурси.

5. Контроль та самоконтроль самостійної роботи студентів

5.1. Контроль СРС здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання студентів при кредитно-трансферній накопичувальній системі організації освітнього процесу в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка».

5.2. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний студентом під час самостійної роботи (поряд з таким, який опрацьовується під час інших навчальних занять), виноситься на поточний та підсумковий контроль.

5.3. Контроль СРС здійснюється залежно від виду самостійної роботи та передбачає такі форми:

- тестування;
- контрольні та розрахунково-графічні роботи;
- контрольні питання після кожної лекції;
- співбесіда;
- захист курсових робіт і проектів;
- перевірка виконання індивідуальних завдань під час практики;
- ділові ігри та творчі наукові конференції;
- колоквіуми;
- завдання, що передбачають нестандартні рішення;
- звіти з виконання лабораторних та інших видів робіт;
- інші форми.

5.4. До засобів самоконтролю відносяться:

- складання плану відповіді, формулювання висновків на основі вивченого навчального матеріалу;
- самотестування за допомогою розроблених викладачем контрольних тестів з ключем правильних відповідей до них;
- дискусії з наукової проблематики;
- робота з літературою з метою уточнення та доповнення фактичного матеріалу, порівняння зі зразком;
- перевірка правильності виконання завдань за допомогою рекомендованих джерел тощо.

5.5. Завдання для контролю / самоконтролю повинні:

- формувати (поглибити) інтерес студента до теми, всієї дисципліни;
- спонукати до засвоєння нової термінології та понять;
- сприяти баченню міждисциплінарних зв'язків;
- заохотити до якісного вивчення матеріалу;
- формувати компетентності майбутнього фахівця тощо.

5.6. У проведенні контролю/самоконтролю СРС важливу роль відіграє використання сучасних комп'ютерних технологій. Контроль/ самоконтроль СРС з використанням комп'ютерних технологій здійснюється на основі методичного забезпечення, розробленого викладачем.

5.7. Бали, отримані студентами за результатами СРС, викладач оголошує на кожному практичному (семінарському, лабораторному) занятті.